

Ny prognos från OECD för utvecklingen i jordbrukssektorn

OECD:s årliga prognos som visar förväntad marknadsutveckling för de viktigaste jordbruksprodukterna har publicerats:

- Den prognos som redovisats i år är helt i linje med de prognoser som redovisats de senaste åren.
- Ökade efterfrågan kommer även fortsättningsvis att kunna matchas med ökande utbud. Fortsatt svagt fallande reala priserna är att vänta för jordbruksprodukter.
- Prisutvecklingen inom EU, och därmed även i Sverige, påverkas för de viktiga jordbruksprodukterna starkt av den globala prisutvecklingen. För att svenskt jordbruk ska kunna öka produktionen är det därför viktigt att konkurrenskraften vässas ytterligare, till exempel genom att inrikta produktionen mot produkter med högt värde.

Inledning

Varje år tar OECD, i samarbete med FAO, fram en prognos som visar förväntad marknadsutveckling för de viktigaste jordbruksprodukterna. Prognoserna baseras på modeller men även på expertgranskningar. Som indata i modellerna används bland annat prognoser för befolkningsutveckling, ekonomisk tillväxt, energiprisutveckling och produktivitetsförändringar.

Användningsområde och kvalitet

Prognoserna omfattar den närmaste tioårsperioden, den nu aktuella prognosen omfattar perioden 2017-2026. Eftersom prognosen sträcker sig så långt fram tiden är den förhållandevis grov och ska därför användas för att följa de långsiktiga trenderna på marknaden. Kortsiktiga svängningar i till exempel utbud och priser fångas inte upp av prognoserna. Inte heller politiska beslut som ännu inte kommit till genomförande ingår i prognosen.

Förändringar i politiken runt om i världen som inneburit att marknaden inte regleras lika hårt av politiska ingripanden kan ha bidragit till att det blivit svårare att göra prognoser. Det är dessutom allt flera länder som påverkar utvecklingen i världen och det tar tid innan det finns tillförlitliga data att tillgå för modellkörningarna.

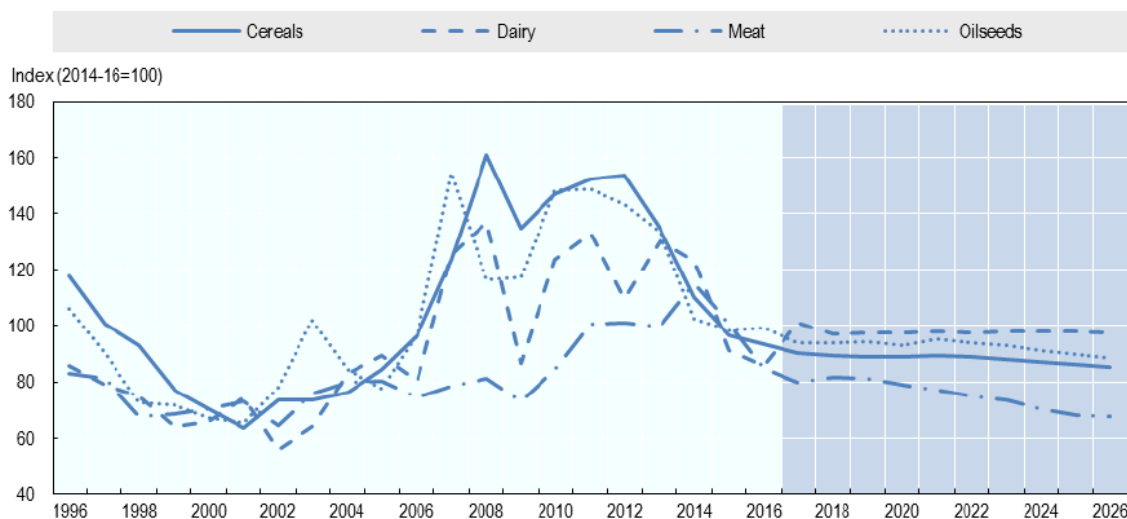


De viktigaste slutsatserna i prognosen

Den prognos som redovisas i år förstärker de resultat som redovisats de närmast föregående åren:

- Världsproduktionen ökar, det beror till största delen på ökad avkastning
- Kyckling har den snabbaste tillväxten bland animalieprodukterna
- Efterfrågan på jordbruksprodukter ökar men inte lika mycket som tidigare
- Övergången till västerländsk kost går inte lika snabbt som väntat
- Låga energipriser bromsar efterfrågan på jordbruksråvara i bioenergisektorn
- Livsmedelsexporten koncentreras till allt färre länder medan allt flera importerar
- De reala priserna på jordbruksprodukter följer den långsiktiga trenden som är svagt fallande

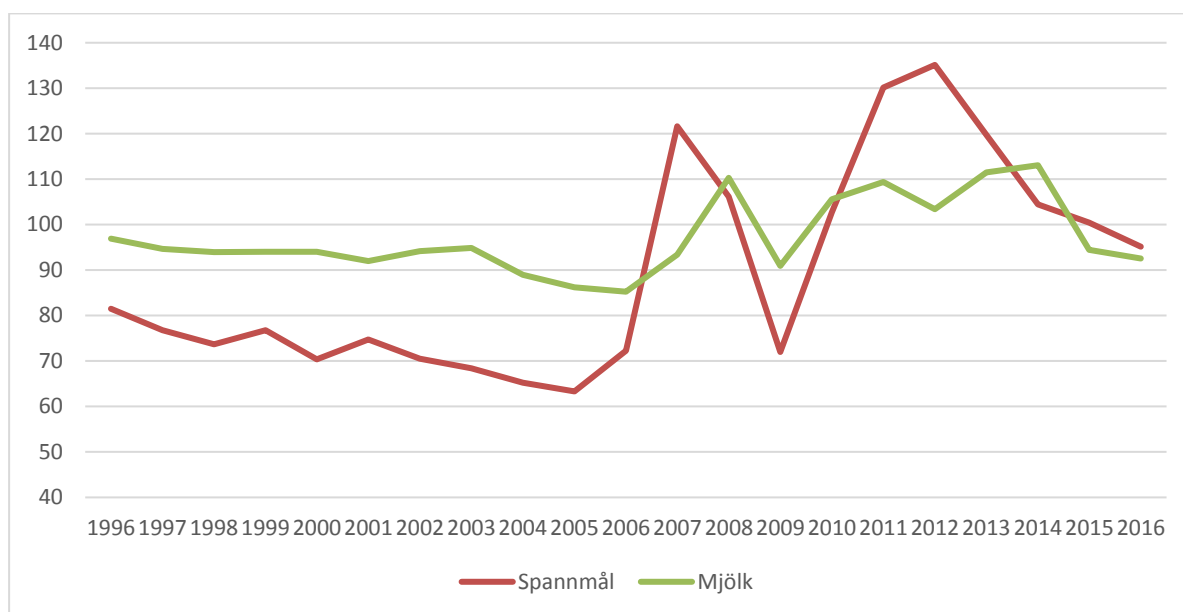
Av figur 1 framgår den reala prisutvecklingen samt en prognos till och med 2026 för några av de viktigaste jordbruksprodukterna. Bilden visar tydligt att priserna för prognosperioden ligger betydligt lägre jämfört med den närmast föregående 10-årsperioden. OECD anger bland annat som skäl att efterfrågan i Kina mattats av och att de låga energipriserna minskat intresse för jordbruksprodukter som råvara för bioenergi. Produktivitetsökningar förmår att lyfta utbudet, det sker i synnerhet genom att gapet mellan de länder som har högst produktivitet och de som har lägst minskar kontinuerligt.



Källa: OECD

Figur 1. Prisutveckling på världsmarknaden, uttryckt i reala termer för perioden 1996-2006, index, 2014-2016=100

En jämförelse mellan prisutvecklingen i världen och i Sverige visar på stora likheter både för mjölk och spannmål. Enskilda år kan skillnader uppstå beroende på bland annat årsmånsvariationer i kvaliteten. Slutsatsen blir därför att svenskt jordbruk i stora drag följer utvecklingen på de internationella marknaderna.

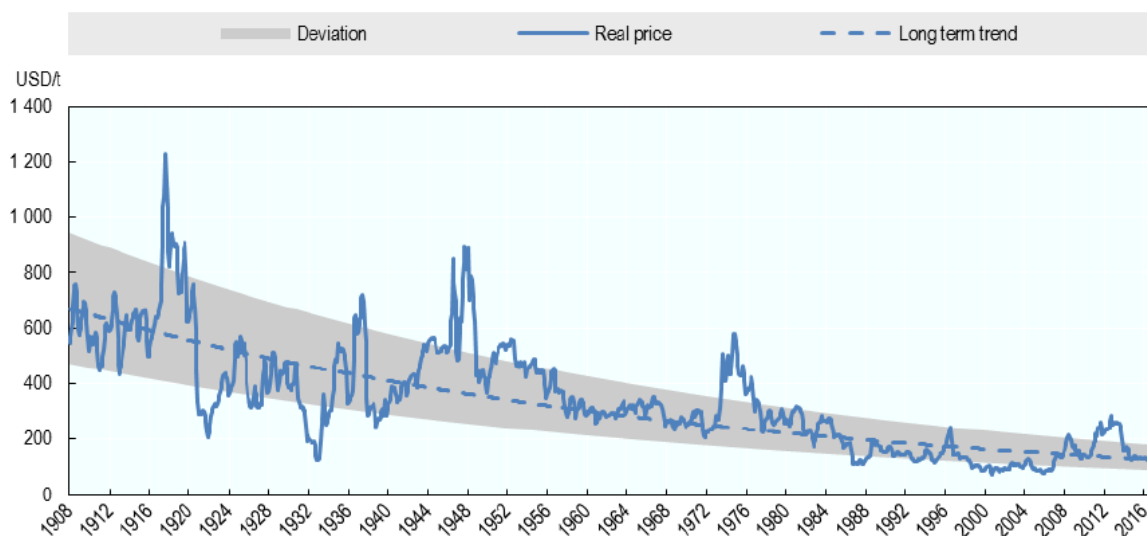


Källa: Jordbruksverket, egen beräkning

Figur 2. Prisutveckling i Sverige, uttryckt i reala termer för perioden 1996-2016, index, 2014-2016 = 100

Hur påverkas svenskt jordbruk?

De tillfälliga pristoppas som inträffat med vissa mellanrum kan inte vara vägledande för hur svenskt jordbruk ska utvecklas. Av figur 3 framgår tydligt att den långsiktiga trenden är svagt fallande reala priser för jordbruksprodukter. För att svenskt jordbruk långsiktigt ska vara konkurrenskraftigt på världsmarknaden måste produktivitetens utvecklingen och kostnadsläget minst förändras i samma takt som de viktigaste konkurrentländerna i världen. Det finns enligt OECD inte några tecken på att den trend som gällt de senaste 100 åren ska brytas under den kommande 10-årsperioden.



Källa: OECD

Figur 3 Prisutveckling på världsmarknaden för majs, uttryckt i reala termer för perioden 1908-2016, \$/ton

I den nyligen beslutade livsmedelsstrategin är det övergripande målet att svensk livsmedelsproduktion ska öka, ökningen ska ske i takt med konsumenternas efterfrågan. Outlook-rapporten visar att de internationella marknaderna inte kommer att ge svenska producenter någon extra draghjälp under den närmaste tioårsperioden.

För att skärpa konkurrenskraften ytterligare torde det torde det krävas att den svenska produktionen allt mera inriktas mot att leverera produkter med högt värde till marknaden. Producentpriserna i Sverige har varit högre än i andra jämförbara länder, särskilt för kött. Konsumenterna har visat att de har en betalningsvilja för svenska produkter.

Produkter som har en förhållandevis gynnsam utveckling, enligt OECD-prognosen, är mejeriprodukter och kyckling. Båda dessa produkter är av intressanta för svenskt jordbruk. Svensk kycklingproduktion har haft en stark utveckling och under de senaste åren har även ekologisk produktion kommit igång. De kriser som vid upprepade tillfällen skakat mjölksektorn har gjort att det tagits nya grepp, inte minst på gårdsnivå, för att öka värdet på produkterna. Olika åtgärder som är kopplade till livsmedelsstrategin har förutsättningar för att stötta svenskt jordbruks så att målen i livsmedelsstrategin kan uppnås. Offensiva åtgärder som satsningar på förenklad administration, forskning, innovationer och rådgivning kan styra jordbruket i önskad riktning.



Kontaktperson

Bengt Johnsson

Tel. 036-15 61 93

e-post. bengt.johnsson@jordbruksverket.se
